

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. An oculô corporeô Deus videri possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

quitur, totum mundum simul aspici; & omnem creaturam angustiam fieri, quod tamen in præcitantibus verbis affirmat S. Pater.

Contra est tertiò, quòd omnes termini, quibus hanc visionem explicat D. Gregorius, sint proprii claræ Beatorum visioni, non autem alicujus prophetæ. Nam primò dicit, eos qui DEUM vident lucemque Creatoris aspiciunt, *videre, quomodo angustia sit omnis creatura*. Secundo illos *super se in interioribus ampliari*, tertiò *superiores mundo existere, supra se extolli, & exaltatos comprehendere, quomodo brevis sit omne creatum*. quarto S. P. Ben. *Sublevatum in mentis lumine extra mundum fuisse*, quæ omnia prophetica: solum visioni nequeunt congruè accommodari.

11. Ad rationem in contrarium Resp. duplicem fuisse illam S. Patris nostri visionem; una erat sensibilis, illius nimirum lucis, quæ noctis tenebræ fuerit fugata, & in quâ globum igneum vidit; ad quam etiam aspiciendam Servandum Diaconum vocavit.

Alterà verò fuit intelligibilis, in quâ totum mundum collectum & Angelos S. Germani animam deserentes conspexit. Nec refert, quòd visio divine essentia causet alienationem à sensibus: nam etiam D. Benedictum ita alienatum fuisse ab aliis operationibus tam sensitivis quàm intellectivis satis manifeste judicat D. Gregorius, cum dicit: *Sublevatus in mentis lumine extra mundum fuit: item videns animus est dilatatus, qui in DEO rapitur, videre potuit omne quod infra DEUM est*.

12. Qui tamen raptus non impediit, quin divinâ virtute aliquam sensibilem operationem, illam nimirum, quâ lucem sensibilem & in illa globum igneum contempserit, exercere concomitanter poterit: siquidem & D. Paulus, uti Chrysostr. & Theodoretus apud Cornel. à Lap. existimant, in suo rapto corporeis oculis Gloriam Christi vidit, ne minor esset cæteris Apostolis, qui Christum in carne viderunt, prout ipse quoque indicat 1. Cor. 15. dicens: *novissime visus est & mihi*. Sed & D. Dionysium de cælesti hierarchia ex D. Pauli doctrina Angelorum ordines, quasi oculis spectasset, describere notat prædictus Cornel. à Lap. in c. 12. ep. 2. ad Cor. Itaque potuit similiter Beatus P. Benedictus miraculosum illius lucis aspectum cum clara visione ex divina virtute (quippe ab aliis operationibus avocatus) conjungere, & ex rapto ad se rediens ad illius quoque aspectum Servandum Diaconum evocare.

13. Unde colliges: Tam modestæ quàm prudentiæ sane deditur esse sententiam Bannezii, Contentonni, & quorundam aliorum, qui hanc nostram sententiam temerariam & improbabilem pronuntiant: quòd enim ipsi ex verbis subobscuris S. script. propter auctoritatem D. Augustini & Th. Aquin. contra multorum PP. sententiam de Moyse asserunt, cur nos de nostro S. Patre d. Gregorii verbis admodum claris propter auctoritatem D. Bernardi, Bonaventuræ, Carthus. Ruperti, & aliorum non probabiliter eriamus? accedentibus præsertim congruentis, quas ex sanctitate & Patriarchali officio S. P. Benedicti adducit Hefftenus loco citato.

Objic. Si qui Sancti in hac vita DEUM vidissent, amississent fidem; siquidem beata scientia visionis & fidei simul consistere non possunt: sed consequens est absurdum: nam utique Moyles & Paulus Apostolus etiam post raptum manserunt viatores, & fideles.

Resp. Juxta illa, quæ dicuntur in tractatu de fide, permanentem DEI visionem repugnare cum fide, non autem transeuntem, cum qua fides non habet privativam oppositionem: itaque transiens visio divinæ essentia actum quidem fidei & habitus extensionem ad illa mysteria, quæ in divina essentia repræsentabantur, quamdiu durabat, impediit, habitum tamen non destruxit, de quo plura in tractatu de fide.

§. IV.

An oculo corporeo DEVS videri possit?

Hujus quæstionis, quam aliqui parum utiliter 15. multis disputant, ex dictis patet resolutio, & conclusio. Neque videtur, nec videri potest

DEUS oculo corporeo, tam de potentia ordinaria, quàm extraordinaria. Est de fide non tantum quoad 1. p. contra idololatrias, & antropomorphitas sed etiam teste Suar. l. 2. c. 6. & Franc. de Lugo d. r. c. 1. n. 6. quoad 2. p. ex illo 1. Tim. 1. *Regi sæculorum immortalis & invisibilis*. & c. 6. *qui lucem habitus inaccessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest*. Et deducitur Theologicè ex eo, quòd DEUS sit incorporeus, nam de fide est DEUM esse incorporeum: atqui ens incorporeum & spirituale de potentia saltem ordinaria videri non potest sensu corporeo: ergo nec DEUS.

Tertia quoque pars conclusionis est comm. 16. DD. contra paucos RR. & probatur: Si oculus corporeus DEUM videret, potentia visiva ipsius ferretur extra suum adæquatum objectum (idem est judicium, de quocunque alio sensu corporeo) sed hoc est simpliciter impossibile: ergo. Minor constat: quia potentia sumit speciem ab objecto adæquato; ergo si abiret extra objectum adæquatum, etiam amitteret & mutaret suam speciem: sicut si oculus sonum perciperet, jam non esset oculus, sed auris &c. Maj. quoque probatur: Potentia visiva oculi est essentialiter corporea, & intra gradum vitæ sensitivæ contenta: ergo & objectum ipsius essentialiter est corporeum, & contentum intra limites objecti sensibilis: nempe lucidum & coloratum, atqui DEUS, sicut & alius quisque spiritus est objectum incorporeum & insensibile, nullâ qualitate sensibili tinctum: ergo si oculus corporeus DEUM videret, abiret extra suum objectum adæquatum.

Objic. contra primam partem. illud Job. 19. 17. *In carne mea videbo DEVM salvatorem meum*: & c. 42. *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te*. Resp. S. D. hic a. 3. ad 1. in primo loco significari, quòd olim post resurrectionem in carne existens, non tamen oculo carnis sit visurus DEUM. In altero loco intelligi aures & oculum mentis.

Objic. contra tertiam partem conclusionis primo: 18.

mò: Quamvis DEUS sit extra objectum connaturale & proportionatum intellectus, tamen ratione potentia obediencialis intellectus elevari potest ad videndum DEUM, ergo idem dicendum de oculo corporeo. Resp. DEUM esse sit extra objectum, ut vocant, intensivum & proportionatum nostri intellectus, hoc est, ad quod intellectus proprius & nativis viribus potest pertingere; non tamen esse extra objectum specificativum extensivum & adæquatum: dum econtra DEUS & quisquis alius spiritus est extra objectum adæquatum & specificativum oculi, non tantum secundum gradum specificum, secundum quem limitatur ad objectum lucidum & coloratum, sed etiam secundum gradum congruum vitæ corporeæ sensitivæ. Si dicas: Plus distat essentia divina à finito intellectu, quam spiritus à corpore, distinguo: in ratione entis, concedo: in ratione potentia & objecti, nego: sic enim (ut mox apparebit) habent majorem convenientiam in gradu immaterialitatis.

19. Objic. secundò. Instrumenta corporea divinitus elevantur ad producendos effectus spirituales, qui sunt extra sphaeram activitatis ipsorum,

veluti cum ignis infernalis torquet demones, cum Sacramenta physice producant gratiam: ergo etiam potentia corporea elevari potest ad videndum DEUM, quantumvis sit extra objectum proportionatum ipsius. Resp. esse disparitatem, quòd potentia cognoscitiva principaliter influant in suas operationes; & ab iis, sicut etiam ab objectis speciem accipiant: at instrumenta extrinsecus assumuntur à causa principali, ut ipsius intentioni & virtuti deserviant, neque à suis actibus & effectibus intrinsecam speciem sortiuntur.

Objicies tertio. Quid impedit, ne DEUS secundum visionem intellectualem ponatur in oculo? sed cum oculus corporeus videret DEUM, utpote in se habens visionem DEI. Resp. in primis casum esse impossibilem, quia visio intellectualis, cum sit essentialiter vitæ secundæ intellectualis, si in oculo corporeo poneretur, non esset amplius visio intellectualis. Secundò, dato non concessio antecedente, necdum tamen oculus corporeus posset denominari videns DEUM: quia illa visio oculi non informaret modo vitali, & quatenus vitalis actualitas ipsius, sed præcisè modo mortuo, & quatenus recepta in subiecto inhaesionis.

ARTICULUS IV.

Sitne possibilis intellectus creatus, qui connaturaliter DEVM videat?

S U M M A R I A.

1. Veritas fidei.
2. Prima ratio ex illo axioma: Modus cognoscendi sequitur modum essendi.
3. Secunda. quòd cognoscens & cognitum connaturale debeant esse in eodem gradu immaterialitatis.
4. Tertia ex supernaturalitate actus.
5. Instantia de DEO, Angelo, anima &c.
6. Cognitum inferius non excedit capacitatem superioris cognoscentis.
7. Angelus inferior est in eodem gradu immaterialitatis generica cum superiori.
8. Anima rationalis alteram non videt intuitivè, quia est corporea ut quo.
9. Abstractiva cognitio attingit actum purum per species alienas.
10. Connaturalitas videndi DEVM in Beato est extrinseca.
11. Implicat complexum naturale tanta perfectionis, quam est intellectus cum lumine glorie.
12. Implicancia substantia creata supernaturalis ex multiplici ratione.
13. Varia absurda ex opposita sententia.
14. Quid probet modus supernaturalis?
15. Quomodo participetur ratio substantia increata à creaturis?
16. Repugnat creata substantia supernaturalis, quæ creata substantia.
17. Cur in ordine naturæ participetur ratio substantia?
18. Accidens supernaturale, cur non exigat subiectum connaturale?

§. I.

Rationes S. D. pro implicancia hujus possibilis.

DE fide certum est, quòd homo secundum potentiam ordinariam viribus naturæ non possit pertingere ad claram DEI visionem. Constat ex Apostolo Rom. 6. *Gratia DEI vitæ aeterna*, ergo supra vires naturæ. Item ex 1. Tim. 6. *qui lucem habitat inaccessibilem*, &c. in quæ verba D. Anselmus: *si inaccessibleis est lux, in qua ipse manet, quomodo nobis dicitur, accedite ad eum & illuminamini? sed inaccessibleis est viribus nostris, acceditur autem muneribus suis*. Eodem sensu dicit 1. Cor. 2. *quæ DEI sunt nemo cognovit, nisi spiritus DEI*, & Matt. 11. *Christus: Nemo novit Filium, nisi Pater, & cui voluerit Filius revelare*, II. 64. *Oculus non vidit DEUS absque te, quæ preparasti diligentibus te: quæ tamen de cognitione per fidem accipi possint & debeant, hoc ipso tamen concludunt, non posse dari claram visionem per vires naturæ; siquidem ista æquè supernaturalis, & incomparabiliter perfectior est cognitione fidei*. Constat etiam ex definitione Concilii Viennensis, juxta c. *ad nostrum*. Clement. d. *Hereticis*, ubi damnatur iste error Be-guardorum: *anima non indiget lumine glorie ipsam elevante ad DEVM videndum, & eo beate fruendum*. Controversia igitur est, siene hoc saltem possibile de potentia extraordinaria ubi (ut rectè advertit Reding q. 4. a. 1. controv. 3.) major